

Архивски број: 08-589/4
Датум: 01-11-2024

Постапувајќи по претставка бр. 08 - 589/1 од 30.8.2024 година поднесена од [REDACTED] со адреса на [REDACTED] во Скопје, во име на група воени пензионери, против Министерството за одбрана, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација врз основа на член 21, став 1, точка 14 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Сл. Весник на РСМ бр. 258/2020) на ден 28.10.2024 година го донесе следниот

ЗАКЛУЧОК за отфрлање на претставка поради ненадлежност

СЕ ОТФРЛА претставката заведена под бр. 08 - 589/1 од 30.8.2024 година, поднесена од [REDACTED], во име на група воени пензионери, против Министерството за одбрана поради ненадлежност.

Образложение

На ден 30.8.2024 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација („Комисијата“) беше доставена претставка, заведена под бр. 08 - 589/1, поднесена од [REDACTED] во име на група воени пензионери против Министерство за одбрана („МО“, „Министерството“).

Поднесената претставка се однесува на новиот Закон за вработените во Министерството за одбрана (Службен Весник на РСМ. Бр. 53/2024 од 04.03.2024), поточно член 113 од Законот, кој предвидува поповолно остварување на правото на пензија за вработените во Министерството за одбрана, но не и за веќе пензионирани лица кои го оствариле своето право на пензија во Министерството на начин што новиот Закон за вработените во Министерството за одбрана не предвидува повторна пресметка на пензиите на пензионерите кои своето право на пензија го оствариле согласно Законот за пензиско и инвалидско осигурување.

Во контекст на ова тврдење, се наведува дека со Законот за служба во Армијата на Република Северна Македонија, припадниците на Армијата кои се пензионирале со Законот за пензиско и инвалидско осигурување, добиле можност за понова пресметка на пензиите. Поради ова, порано вработените т.н. цивилни лица во МО имаат многу помали пензии во однос на припадниците на Армијата и офицерскиот кадар. Подносителите како пример го наведуваат и случајот со вработените во Министерството за внатрешни работи, кога со направено дополнување на Законот за внатрешни работи се избегнала дискриминацијата кон претходно пензионирани вработени. Подносителите на претставката предлагаат измена и дополнување на Законот за вработените во МО во насока да тој го предвидува правото на поднесување барање до Фондот за пензиско и инвалидско осигурување да им се изврши нова пресметка на пензијата.

Од причина што поднесената претставка не ги содржеше задолжителните елементи предвидени во член 24 став 2 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, на ден 11.9.2024 година Комисијата испрати Барање за доуредување на претставката до [REDACTED] заведено под арх. бр. 08-589/2, со насока подносителите до Комисијата да ги достават следните податоци: против кого е поднесена претставката; дискриминаторскиот основ согласно член 5 од Законот за спречување и заштита од дискриминација; областа во која е извршена дискриминацијата; подетално објаснување за дискриминацијата што

произлегува од конкретниот член 113 од Законот за вработените во МО; докази, доколку со такви располагаат и поткрепување на наводите дека ваков случај имало и во Министерството за внатрешни работи (за што точно станува збор, како е надмината таквата состојба и слично).

На ден 24.9.2024 година до Комисијата пристигна доуредување на претставката од страна на подносителите, заведено под арх. бр. 08-589/3. Во доуредувањето како потенцијален дискриминатор е посочено Министерството за одбрана, и тоа за дискриминација врз основа на имотен статус во областа на социјалната сигурност, вклучувајќи го и подрачјето на социјална заштита, пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и здравствена заштита. Подносителите со доуредувањето на претставката доставија и дополнително образложение.

Потенцираат дека постојат два закони со кои се регулира правото на пензионирање на вработените во Министерството за одбрана, кое се финансира со средства од истиот буџет-буџетот на МО, а тоа се Законот за вработените во МО и Законот за служба во АРМ. Со првиот не се регулира правото за повторна пресметка на пензиите на пензионерите кои се пензионирале според Законот за пензиско и инвалидско осигурување, додека со вториот, сите пензионирани припадници на АРМ според Законот за пензиско и инвалидско осигурување ја добиле можноста за понова пресметка на нивните пензии. Во оваа насока, наведуваат дека пратениците на ВМРО-ДПМНЕ во претходниот парламентарен состав, сакајќи да ја исправат неправдата, поднеле амандман, но при второто читање и донесувањето на Законот, амандманот бил одбиен.

Во однос на сличниот случај кој настанал во Министерството за внатрешни работи наведен во претставката, истакнуваат дека истото било позитивно решено со Законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи (Службен Весник на РСМ бр. 275/19).

Во дополнителното образложение понатаму тие прават историски осврт на нивните работни места и нивните задачи во периодот на транзицијата на Република Македонија како независна држава.

Имено, се наведува дека во 2000 година со закон се изедначиле вработените во сите органи на управата, односно сите биле наречени административни службеници. Со донесените закони во тој период, се изгубила посебноста на органите кои биле во одбранбено-безбедносниот сектор и платите се изедначиле во однос на сите органи на управата. Подоцна Владата донела Уредба за начелата на внатрешна организација на државната управа (Службен Весник на РМ бр. 105/07) и Уредба за дополнување на Уредбата за начелата на внатрешна организација на државната управа (Службен Весник на РМ бр. 146/07), со што било дадено право на органите на управата од одбранбено-безбедносниот сектор да направат нови правилници за организација и систематизација. Дополнително, со член 167 од Законот за изменување и дополнување на Законот за одбрана (Сл. Весник на РСМ бр. 110/2008) се предвидело и зголемување на платите за 30 отсто. Со сето ова се поделило систематското планирање на финансиите на Министерството за одбрана, односно се формирале посебни плати за припадниците на Армијата и посебни плати за вработените во МО, кои се исплаќале од истиот буџет на МО.

Дополнително, подносителите наведуваат дека со Законот за служба во АРМ се дава можноста офицерскиот кадар да биде распореден на работно место со плата согласно неговиот чин, иако, доколку би бил цивил на истото работно место, тогаш би земал помала плата за триесет отсто и без сите други додатоци што им следуваат на офицерите. Дополнително, при одењето во пензија како цивил раководител во МО треба лицето да има

навршени шеесет и четири (64) години и четириесет (40) години стаж или помалку согласно Законот за пензиско и инвалидско осигурување, а на истото работно место доколку лицето било офицер во Армијата има право да оди во пензија со навршени педесет и пет (55) години со 10 отпремнини сметајќи ја висината на последната плата (согласно Законот за служба во АРМ).

Во прилог на доуредувањето беа доставени следните докази:

1. Закон за вработените во Министерството за одбрана (Сл. Весник на РСМ бр.53);
2. Закон за изменување и дополнување на Законот за внатрешни работи (Сл. Весник на РСМ бр. 275/19);
3. Копија од решение од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување со кое на пензиониран вработен од МВР, согласно измените и дополнувањата му се пресметува поголема пензија.

Според **член 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација**:

„Дискриминација е секое разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други“.

Директната дискриминација е дефинирана во **член 8 став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација**, кој гласи:

„Директна дискриминација постои кога со едно лице или со група се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа“.

Дополнително, **член 5** ги предвидува дискриминаторските основи на начин што ја забранува дискриминацијата врз основа на *раса, боја на кожа, потекло национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа.*

Во овој контекст, а по увид во наводите од претставката и доставените докази, Комисијата констатира дека во претставката е опфатен случај кој не се однесува на барање на заштита на права врз основа на дискриминаторска основа, односно барање за заштита од дискриминација, поради што адресираниот проблем не спаѓа во рамки на законските надлежности на Комисијата, предвидени во член 21 од Законот за спречување и заштита од дискриминација.

Имено, бидејќи во конкретниот случај не постојат индиции за дискриминација, Комисијата не е надлежна да навлегува и постапува по законските решенија за пресметувањата на пензиите и повторното пресметување на пензиите за вработените во министерствата, вклучувајќи го и Министерството за одбрана. Воедно, надвор од предвидените надлежности на Комисијата е и оценувањето на распоредувањето на административниот и офицерскиот кадар на исто работно место, како и разликите кои настануваат меѓу нив како резултат на тоа, меѓу кои и разлики во платите и пензиите. Оттука, Комисијата нема мандат го преиспитува начинот на кој Министерството за одбрана согласно Законот за вработените во МО предвидува остварување на правото на пензија за своите вработени и повторните пресметки на веќе пензионираните вработени од МО.

Доколку сметаат дека им било повредено право од страна на Министерството за одбрана, Комисијата ги упатува подносителите да се обратат до Народниот правобранител, кој има поширока надлежност за заштита на правата на граѓаните од заштита на принципот на недискриминација.

Врз основа на ова, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот и ја отфрли претставката поради ненадлежност.

Скопје
1.11.2024 година

Комисија за спречување и заштита од
дискриминација
Претседател
Лимко Безароски



Доставено до:

